

Sluiting drugspand?

Omwonenden maken zich vooral
zorgen om het imago van de straat

Het aantal sluitingen van drugspanden neemt fors toe, waarmee burgemeesters een signaal afgeven dat drugshandel in hun gemeente onacceptabel is. Wat komt erbij kijken wanneer het besluit genomen is om een drugswoning in de wijk te sluiten? Is het ophangen van een poster en het plaatsen van een persbericht voldoende voor de omwonenden? Welke invloed heeft dit op hun veiligheidsbeleving? Dat het volgens de omwonenden beter kan, blijkt zowel uit onderzoek van de gemeente Amsterdam (2019) als het onderzoek van studenten van NHL Stenden Hogeschool. Hoewel de meeste omwonenden door middel van een poster op de woning geïnformeerd zijn van de sluiting, geven zij voorkeur om deze informatie te verkrijgen via een brief, flyer of e-mail afkomstig van de gemeente of wijkagent.

De onderzoeksvraag

Welke invloed heeft de sluiting van een drugspand op de veiligheidsbeleving van omwonenden? Op basis van de forse toename van het aantal sluitingen van drugspanden in Friesland in 2020 heeft het CCV de samenwerking gezocht met studenten van NHL Stenden Hogeschool. Hoe ervaren omwonenden de sluiting van een drugspand in hun wijk? Ook onderzocht het CCV op welke wijze er met de omwonenden gecommuniceerd wordt en hoe zij de wijze van communicatie ervaren hebben. Het onderzoek is verricht tussen september en december 2020 en de resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2021 opgeleverd.

Doel: kennis vergroten

Doel van het onderzoek is om kennis over het handelingsperspectief van gemeenten op het gebied van communicatie met omwonenden te vergroten. Het gaat hier om een verkennend onderzoek onder omwonenden van vijf gesloten drugspanden verdeeld over drie wijken in Leeuwarden en in twee omliggende dorpen. In totaal zijn er 200 omwonenden gevraagd om deel te nemen aan dit onderzoek. 21% van de omwonenden heeft zijn medewerking verleend. Omdat dit aantal te laag is om definitieve conclusies aan te verbinden, is er eveneens literatuuronderzoek uitgevoerd en doet het CCV een oproep aan studenten uit andere regio's om het stokje over te pakken en zo te bouwen aan meer kennis op dit gebied.

Situatieschets

Hoe groot is het probleem van het sluiten van drugspanden? Uit onderzoek van RTL in 2019 op basis van een rondgang langs 24 burgemeesters en lokale nieuwsbronnen lijkt het erop dat er flink meer drugspanden gesloten worden. In sommige gemeenten gaat het om een verdubbeling (of meer) in 2020 ten opzichte van 2019. De teller in de gemeente Leeuwarden staat op 23 panden over de eerste negen maanden van 2020. Over heel Friesland genomen, zijn er in 2020 77 drugspanden

gesloten. In 2019 waren dit er in totaal 56, tegen 37 in 2018. Dat betekent dat ook meer omwonenden geconfronteerd werden met een dichtgetimmerd pand in de wijk, posters op de raam en een persbericht in de krant.

Tabel 1 Aantal gesloten drugspanden in heel Friesland per jaar

2018	37
2019	56
2020	77

Tabel 2 Gemeente Leeuwarden accepteert drugshandel niet

'DRUGSPAND GESLOTEN'

'Drugspand gesloten' waarschuwen de pamfletten die op de ramen van de benedenwoning zijn geplakt. De deur is voorzien van meerdere stickers met de tekst 'Verzegeling gemeente Achtkarspelen'. Het zijn signalen richting de buitenwereld. "Om ôf te skrikken", licht burgemeester Brouwer toe. "Sa fan: dit gebeurt der dus at je dingen dogge dy't net troch de beugel kinne." De gemeente laat ermee zien dat ze drugshandel niet accepteert.

Achtkarspelen is de grootste stijger op de Friese drugspandenranglijst. Zes keer sloot burgemeester Oebele Brouwer in 2020 al een huis.

Bron: Leeuwarder Courant, 12 september 2020

Effecten van dit onderzoek

- 86% van de respondenten geeft aan het goed te vinden dat er vaker en sneller over gegaan wordt tot sluiting van een drugspand.
- 9% van de buurtbewoners voelt zich na de sluiting minder veilig dan voor de sluiting. 91% ervaart geen verandering in het gevoel van veiligheid in de straat na de sluiting van het pand.
- 13% van de buurtbewoners heeft overlast ervaren door de aanwezigheid van het drugspand. Bij geen van allen heeft deze overlast gezorgd voor een verminderd gevoel van veiligheid.
- 87% van de respondenten geeft aan geen overlast ervaren te hebben van het drugspand. De factoren die buurtbewoners die wel overlast ervaren, zijn met name de in- en uitloop van onbekende mensen in de straat en parkeerproblemen in de straat.
- 39% van de buurtbewoners geeft zijn straat een ander cijfer na de sluiting van het pand dan voor de sluiting. Ongeveer de helft van deze groep geeft de straat een hoger cijfer na de sluiting en ziet de sluiting dus als iets positiefs, de andere helft geeft een lager cijfer na de sluiting en maakt zich meer zorgen over het imago van de straat en de verloedering etcetera.

Geen landelijke communicatierichtlijnen meer

Tot en met 5 september 2013 was de Handleiding art. 174a Gemeentewet (Wet Victoria) van kracht. In deze handleiding was destijds opgenomen dat bewoners die een melding maakten van overlast, door Meldpunt Overlast werden geïnformeerd over de voortgang van hun melding. Alleen als hier aanleiding toe bestond, werd er aan de melder aanvullende informatie verstrekt door de gemeente en/of politie. Indien er werd overgegaan tot sluiting van een (drugs)pand, werden de buurtbewoners - nadat de burgemeester het sluitingsbevel kenbaar had gemaakt en de overtreder ook kennis had kunnen nemen van het bevel - op de hoogte gesteld van de sluiting van het desbetreffende pand.

Gemeente bepaalt eigen uitgangspunt rond communicatie

Ook deze rol van informatieverstrekking was in de eerste instantie weggelegd voor Meldpunt Overlast. Indien van toepassing werd er in de directe omgeving een brief verspreid. Daarnaast werd de pers van de sluiting op de hoogte gebracht. Deze handleiding werd op 5 september 2013 vervangen door de Beleidsregels art. 174a Gemeentewet. In deze beleidsregels is niets vastgelegd over de communicatie rondom de sluiting van een (drugs)pand. Ook in de beleidsregels Opiumwet 13b, wat toeziet op de sluiting van een pand op grond van de Opiumwet, en dus specifiek op gevallen van drugsoverlast, wordt niet gesproken over de communicatie richting de buurtbewoners. Nu gemeenten geen landelijke communicatierichtlijnen meer hebben rondom de sluiting van een drugspand, bepalen gemeenten hierin hun eigen uitgangspunten.

Omwonenden zoeken nauwelijks zelf contact met de gemeente

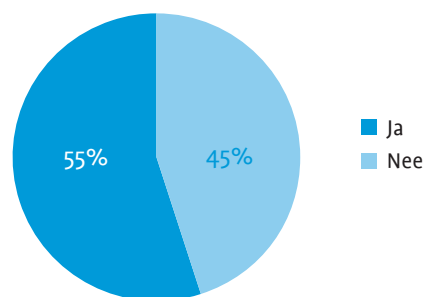
Het uitgangspunt van de gemeente Leeuwarden is dat zij willen voorkomen dat bewoners zich onveiliger gaan voelen door acties van de gemeente. Actie die juist bedoeld zijn om het veiligheidsgevoel van de bewoners te vergroten. Communicatie is aan verandering onderhevig en gemeenten zoeken doorlopend naar manieren om adequaat te blijven communiceren.

Zo verstuurde de gemeente Leeuwarden tot enkele jaren geleden een brief naar de omwonenden met daarin de reden van de sluiting van het pand. Vaak kwam de inhoud van deze brief overeen met hetgeen de pers naar buiten bracht. De reden dat er geen brieven meer verzonden worden, is dat er zo vaak sluitingen plaatsvinden waardoor het 'niet zo bijzonder meer is', volgens de gemeente.

De gemeente Leeuwarden geeft aan dat de poster op het raam van de gesloten woning al bedoeld is om mensen op de hoogte te brengen van de sluiting en ook om betrokkenen af te schrikken. Op het moment dat een omwonende zelf contact zoekt, kan de gemeente uitleg geven over de sluiting en probeert de gemeente de burger vaak ook gerust te stellen.

In dit onderzoek is er aan de respondenten die op de hoogte waren van de sluiting van het drugspand in hun straat gevraagd of zij zelf contact hebben gezocht met de gemeente of met de politie naar aanleiding van deze sluiting. 96% van de respondenten heeft geen contact gezocht met de wijkagent en/of gemeente. Toch geeft een deel van de bewoners aan wel behoefte te hebben om op een andere wijze geïnformeerd te worden.

Was u op de hoogte van de sluiting van het drugspand in uw straat?

Figuur 1. Aantal respondenten dat op de hoogte was van de sluiting

Voor wat betreft het onderzoek in Leeuwarden geeft 55% van de respondenten aan op de hoogte te zijn van de sluiting van het drugspand in hun straat. Van deze 55% geeft:

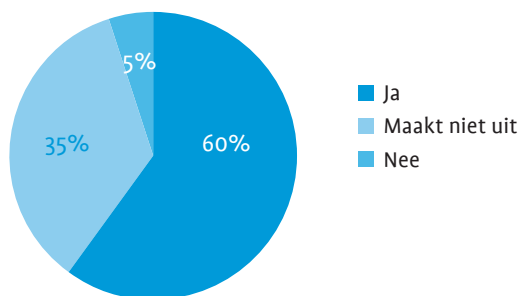
- 70% aan bekend geworden te zijn met de sluiting van het drugspand in hun straat door de poster die op het raam van de desbetreffende woning was geplakt.
- 43% van de respondenten werd op de hoogte gesteld door een buurtbewoner.
- 26% van de respondenten raakte op de hoogte via de (sociale) media.
- 13% van de respondenten was zelf aanwezig op het moment van de sluiting.
- 0% van de respondenten is persoonlijk op de hoogte gebracht door een wijkagent of door de gemeente.

Hoe willen bewoners geïnformeerd worden?

Van de omwonenden die op de hoogte waren van de sluiting van het pand, was 23% van de respondenten tevreden met de manier waarop zij dit hebben gehoord. Zij hadden dit niet op een andere wijze willen horen. 50% van respondenten had het niet uitgemaakt op welke wijze de sluiting van het drugspand bij hen bekend was geworden. Ruim 25% van deze groep had hierover graag op een andere manier geïnformeerd willen worden, waarbij de voorkeur bestaat uit (meer persoonlijk) contact via de wijkagent (14%). 9% geeft de voorkeur aan bekendmaking van de sluiting door de gemeente. De overige 4,5% had graag gezien dat de sluiting duidelijker zichtbaar was geweest, zodat zij de sluiting zelf hadden kunnen waarnemen.

Aan de respondenten die niet op de hoogte waren van de sluiting van het drugspand in hun straat (45%), is de vraag gesteld of zij wel hadden willen weten dat dit pand is gesloten en op welke wijze zij dit dan hadden wil horen. 60% van deze respondenten had wel graag (persoonlijk) willen weten dat er een drugspand in hun straat is gesloten. 35% van de respondenten had het niet uitgemaakt of zij wel of niet op de hoogte waren van deze sluiting en 5% van de respondenten had dit helemaal niet willen weten.

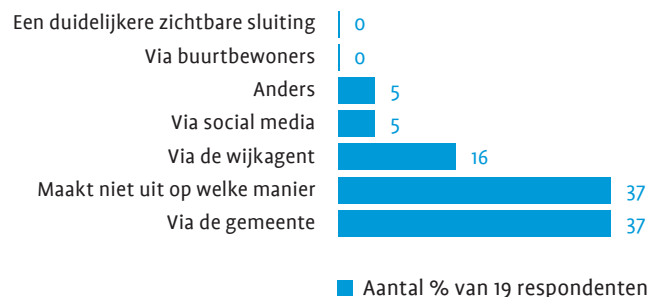
Had u wel willen weten dat het drugspand is gesloten?

Figuur 2. Aantal respondenten dat had willen weten dat het drugspand is gesloten

Op de vraag op welke wijze deze respondenten dit dan hadden willen horen, antwoordde 37% van de respondenten dat ze dit via de gemeente hadden willen horen. Daarnaast had 37% van de respondenten het niet uitgemaakt op welke wijze zij dit te horen hadden gekregen. 16% had de sluiting het liefst van de wijkagent gehoord en 5% geeft de voorkeur aan berichtgeving via social media. De overige 5% koos voor de optie 'anders', zo zij hadden liever helemaal niet bekend geraakt met de sluiting van het pand, of zij vonden dat het niet om een drugspand ging.

Op welke wijze had u willen vernemen dat er een drugspand in uw straat werd gesloten?

Figuur 3. Wijze waarop de respondenten hadden willen vernemen dat er een drugspand is gesloten

Tabel 3. Vergelijkbaar onderzoek van de gemeente Amsterdam

ONDERZOEK GEMEENTE AMSTERDAM

Uit het verschenen artikel: *Omwonenden vaak verrast door sluiting drugspand* uit 2019 is naar voren gekomen dat 52% van de omwonenden van een drugspand in de gemeente Amsterdam vindt dat de huidige wijze van bekendmaking van een sluiting (middels een poster) voldoende is om aan te geven dat het pand is gesloten.

Zij vinden deze poster zichtbaar genoeg. 40% vindt dat het zichtbaarder mag zijn dat een pand is gesloten en 8% heeft hier geen mening over. Daarnaast is gevraagd of het uitbrengen van een persbericht over het gesloten pand als voldoende informatie richting de buurtbewoners wordt geacht. 54% heeft hier aangegeven dit onvoldoende te vinden. 35% vindt dit voldoende informatie en 11% heeft hier geen mening over. Onder de 54% die dit onvoldoende vindt, is gevraagd wanneer zij wel tevreden zouden zijn met de informatieverstrekking vanuit de gemeente. Een meerderheid, maar liefst 74%, geeft aan het liefst een brief, flyer of e-mail van de gemeente te ontvangen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat de communicatie en informatievoorziening richting de omwonenden beter zou kunnen. De helft van de omwonenden geeft namelijk aan de huidige wijze van communicatie en informatieverstrekking onvoldoende te vinden.

Denk aan de kinderen en het imago van onze straat

Naast het enquête-onderzoek in Friesland, heeft er een aantal aanvullende gesprekken met omwonenden plaatsgevonden. Vanwege het beperkte aantal gesprekken, zijn deze uitspraken niet meegenomen in de onderzoeksresultaten zoals hierboven gepresenteerd.

Bij twee van de vijf gesloten drugspanden waarop in dit onderzoek de focus is gelegd, was de poster van de gemeente overgeplakt. Een deel van de bewoners waarmee gesproken is, gaf aan dat zij een dergelijke poster als overlastgevend ervaren. In beide gevallen had men ook het idee dat door deze poster de kinderen van de aangehouden persoon gestraft worden.

Citaten van de buurtbewoners over de poster op het raam van het gesloten pand

“De jonge kinderen van de aangehouden persoon worden gepest, doordat vriendjes en klasgenootjes de poster aan het huis hebben zien hangen.”

“Ik heb mijn eigen poster over de poster van het drugspand geplakt, omdat ik niet wil dat men denkt dat ik in een criminele straat woon.”

“Ik ervaar meer overlast van de poster dan dat ik overlast ervaarde toen het pand nog niet gesloten was.”

Naast deze reacties van ergernis door bewoners en bezorgdheid over de kinderen, waren er ook meerdere reacties die we kunnen plaatsen in de categorie onverschilligheid door het hoge verloop van bewoners in de wijk en de anonimiteit die dat met zich meebrengt.

“Er bevinden zich veel sociale huurwoningen in deze straat, het verloop is groot. Ik zie veel verschillende type mensen voorbij komen. Ik kijk niet zo snel ergens meer van op.”

“Dit is niet het eerste drugspand in deze straat. Het is altijd maar de vraag wie er voor in de plaats komt. Door het verloop ben ik wel wat gewend.”

Conclusies

Op basis van deze beknopte verkenning in combinatie met andere onderzoeken en documenten, kunnen deze voorlopige conclusies bijdragen aan het aanscherpen van het communicatiebeleid van gemeenten.

1. Bewoners willen over een sluiting geïnformeerd worden

Op basis van het onderzoek van NHL Stenden Hogeschool zien we dat bijna de helft van de bewoners niet op de hoogte is van een sluiting van een drugspand in hun straat. Het merendeel van deze bewoners had wel graag persoonlijk geïnformeerd willen worden. Een flink deel hiervan koos hiervoor de optie voor de gemeente en/of politie (wijkagent). [In het Amsterdamse onderzoek \(2019\)](#) geeft een grote meerderheid van de bewoners aan dat het verspreiden van een persbericht alleen niet voldoende is om de bewoners op de hoogte te brengen van de sluiting van een drugspand. De omwonenden in Amsterdam zien het liefst informatieverstrekking middels een brief, flyer of e-mail vanuit de gemeente.

2. Poster leidt tot de grootste ergernis

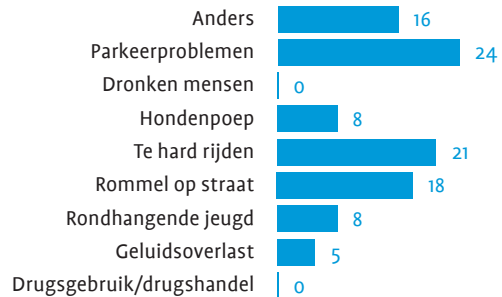
Hoewel vooral de poster eraan bijdraagt dat omwonenden geïnformeerd zijn over de sluiting van het pand, is dit tevens het communicatiemiddel dat tot de grootste ergernis leidt, zo geven de omwonenden in de gesprekken aan. In deze gesprekken geven omwonenden aan dat de poster: bijdraagt aan een verpauperd beeld van de straat, het moeilijker kunnen verkopen van 'mijn' woning, stigmatiserend werkt voor de kinderen die in de woning wonen of woonden en dat omwonenden bezorgd zijn over het 'criminele' imago van de straat.

3. Parkeerproblematiek als eerste aanpakken

In de enquête konden de respondenten aangeven welke overlastgevende factoren een rol speelden op het (veiligheids) gevoel in de buurt (straat). Op basis van de antwoorden is de conclusie dat andere factoren dan de sluiting van een drugspand tot een gemiddeld grotere overlastbeleving leiden. Hoewel het onderzoek zich hier niet op richtte, kan de informatie gemeenten wel helpen om tot een goed (communicatie)beleid te komen ten aanzien van de bewoners.

- 24% van de respondenten wil dat de gemeente de parkeerproblematiek in de straat aanpakt.
- 21% van de respondenten wil dat de gemeente wat doet aan mensen die te hard door de straat rijden.
- 18% van de respondenten wil dat de gemeente wat doet aan de rommel die zich op straat bevindt.
- 16% van de respondenten geeft een andere overlastgevende factor aan waar de gemeente wat aan zou kunnen doen, variërend tot meer zichtbare handhaving in verband met rondhangende jongeren tot het verwijderen van de rode poster (sluiting drugspand).

Overlastgevende factoren waar de gemeente wat aan zou kunnen doen

Figuur 4. Zaken die volgens de bewoners aangepakt moeten worden door de gemeente

OPROEP

Het CCV komt graag in contact met ambitieuze studenten die dit onderzoek in hun regio willen uitvoeren, voortbouwend op de uitkomsten in Amsterdam en Friesland. Op deze manier bouwen we gezamenlijk aan een landelijk beeld van de veiligheidsbeleving van bewoners bij sluitingen van drugspanden in hun omgeving.

Daarnaast staan we ook open voor aanvullende onderzoeksvragen zoals de meldingsbereidheid van omwonenden gerelateerd aan drugspanden, normalisatie drugsgebruik, het wijkgevoel van bewoners, de inzet van jonge drugskoeriers in de wijk of stad etc. Heb je interesse? Neem dan contact op met Lilian.Tieman@hetccv.nl.

Meer informatie

- [Bekijk het gehele rapport van de NHL Stenden: De effecten van de sluiting van een drugspand op de veiligheidsbeleving \(2021\)](#)
- [Factsheet Veiligheidsgevoel van omwonenden na het sluiten van een drugspand \(2021\)](#)
- [Lees ook de Veiligheidsmonitor 2020](#)
- [Artikel Omwonenden vaak verrast door sluiting drugspand \(Amsterdam, 2019\)](#)

Voor meer informatie over veiligheidsbeleving, kun je contact opnemen met [Lilian Tieman](mailto:Lilian.Tieman@hetccv.nl) van het CCV.